

Netwerk palliatieve zorg

In gesprek over waarden en normen

Opzet

- Welkom
- Meneer de Beer: stellingen/vragen (subgroepen)
- Nabespreking meneer de Beer (plenair)
- Voorkennis GV
- Presentatie GV (incl. vragen)
- Afsluiting

Casus

Vragen naar aanleiding van de casus

- Hoe zou je het gesprek over de chemo/hygiëne aanpakken?
- Hoe zou je het advance care gesprek doen?
- Herken je de grenzen waar zorgverleners tegen aan lopen?
- Komt er een moment dat goede zorg zwaarder weegt dan de wens om thuis te blijven?
- Wat doe je / kun je als “de” grens bereikt is?
- Wat is nodig om met deze man de zorg te (kunnen) bespreken?

Voorkennis

**GEESTELIJK
VERZORGER:
ELK VOORORDEEL
HEEFT Z'N NADEEL**

Loesje

Postbus 1045

6801 BA Arnhem

www.loesje.nl

PALLIATIEVE ZORG

**LEVEN DOE JE
OP JE EIGEN MANIER**

STERVEN OOK

Loesje

www.loesje.nl

De laag van zingeving, n.a.v. de casus

- Ik wil niet naar een hospice, ik wil thuis blijven
 - Ik ben verbonden met deze plek, de dieren, mijn thuis. Waar ik ter wereld kwam en leef wil ik ook overlijden
 - Ik wil/kan mijn eigen keuze maken en bepalen wat goed voor me is
 - Ik voel me verantwoordelijk tot het einde voor het bedrijf dat ik overnam van mijn ouders
 - Mijn manier van leven is mijn alles, mijn veiligheid
 - Hier voel ik me veilig, ik ken de manieren van het hospice niet
 - Ik ben bang het niet op mijn manier te kunnen/mogen doen

Sensitiviteit “Heel de mens” –zingeving

Zingeving is van alle tijden en van alle mensen en steekt vaak daar de kop op waar het leven opeens een andere wending krijgt dan gedacht/verwacht, daar waar het “vanzelfsprekende” leven omver wordt gegooid.

Sensitiviteit “Heel de mens” –zingeving

Niet pas op het laatste moment aandacht voor zingeving (want zingeving is meer dan alleen een (gesprek en) ritueel voor het overlijden)

Het kan gaan over wie je bent nu je beperkt bent geworden, hoe je wilt verhouden tot anderen in deze nieuwe situatie, hoe ver je wilt gaan met behandelen, wat je nog wil in/van het leven, ...

Sander de Hosson

Palliatieve zorg is een holistisch vak. Er is aandacht voor pijn en benauwdheid, maar iemand die ongeneeslijk ziek is heeft veel meer nodig dan alleen medicatie of een operatie. Mensen zitten vol vragen. Waarom overkomt mij dit? Hoe kan ik nog kleur geven aan mijn leven? Ik word óók koud van dat soort vragen. Maar je moet er wel aandacht voor hebben. Ik probeer vooral te luisteren en door te vragen.

Een omschakeling: van medisch naar spiritueel/existentieel

Medisch-technisch

Existentieel

ABCDE

*Air, Breath, Circulation,
Disability,
Exposure/Environment*

SCEGS

*Signalen, Cognitie, Emoties,
Gedrag, Sociaal*

Identiteit: Wie is je patiënt?

Zingeving: waarvoor leeft je patiënt?

Medisch Technisch

- symptomen
- problemen
- oplossingen
- behandelaar
- professionele distantie
- feiten
- beschrijving
- kennis
- verklaren van oorzakelijke verbanden
- interventie
- behandeldoel
- focus op herstel
- beter worden
- behandelbeperking
- staken van behandelen
- evidence-based
- patiënt
- doen

Existentieel/spiritueel

- signalen
- dilemma's
- keuzes en zingeving
- gesprekspartner
- professionele nabijheid
- verhalen, overtuigingen
- ervaring
- levenskunst en wijsheid
- begrijpen van betekenissen
- presentie
- open proces
- focus op veerkracht
- regie kunnen voeren
- levenskeuze
- eindigheid als realiteit
- experience-based
- persoon
- zijn

Door de boodschap heen luisteren...

... naar de laag van spiritualiteit

somatisch: beschrijving van de werkelijkheid

psychisch: ervaring en emoties

sociaal: verbinding met levensverhaal,
identiteit

spiritueel: krachtbronnen, inspiratie

meer intiem en verborgen

De laag van zingeving, andere voorbeelden

- Ik krijg de kriebels van het mam-vertel-eens boek...
 - Ik wil mijn kinderen graag wat nalaten, maar dit is te confronterend
 - Ik weet geen andere manier, maar wil straks wel wat tastbaars voor hen achterlaten
- Ik wil eigenlijk geen behandeling meer om tijd te rekken, maar mijn man en dochter dringen er zo op aan
 - Ik heb genoeg geleden nu, ik ben op
 - Ik worstel ermee mijn gezin teleur te stellen en het doet mij pijn hen los te moeten laten

GV in de eerste lijn

- GV past in de beweging van positieve gezondheid
- Meer mensen blijven langer thuis zonder ondersteuning
- Discontinuïteit bij ontslag

Vandaar gewijzigd beleid:

- Versterking van inzet GV in thuissituatie
- Brede ontwikkeling van GV, en breder bekend maken waarvoor GV inzetbaar is, doorontwikkelen

ABC-model

2006

2010

2018

ABC-model

- A: Aandacht geven vanuit het informele circuit (door naasten, vrijwilligers) en zorgverleners thuis (huisarts, thuiszorg)
- B: Begeleiding. Dit vereist vaak meer specifieke vaardigheden van naasten, zorgverleners thuis, psychosociale hulpverleners en als de patiënt dat wil, van een geestelijk verzorger
- C: Crisisinterventie bij een crisis in zin-/betekenisgeving. Contact met GV als specifiek deskundige op gebied van spirituele zorg, zo nodig in samenspraak met psycholoog/psychiater. Complexe situatie.

Geestelijk verzorger

Psycholoog/POH-GGZ

levensbeschouwelijk

psycho(patho)logie

- Levensvragen en –gebeurtenissen
 - Behoeftte op verhaal te komen, ervaringsgericht
 - Begeleiden, oplossen niet mogelijk of zelf vinden
 - Verdragen en duiden, ruimte maken
 - Luisteren, niet-oordelen, benoemen thematiek, taal geven, uithouden, ondersteunen bij (nieuw) perspectief, krachtbronnen, rituelen, ruimte voor ervaring, gericht op hoe het is
 - Gezien & gehoord, grip, opluchting, ruimte
- Levensproblemen
 - Behoeftte aan verandering, ontwikkel- en doelgericht
 - Behandelen, oplossing vooraf reeds bekend
 - Herkennen, veranderen – stimuleren
 - Luisteren, benoemen en onderzoeken gedrag, interventie plegen, model uitleggen en toepassen, stimuleren, confronteren, gericht op wat er verandert en de wenselijke situatie
 - Nieuwe handelingsmogelijkheden, groei

Geestelijk verzorger

Maatschappelijk werk

levensbeschouwelijk

maatschappelijk

- Levensvragen en –gebeurtenissen
 - Behoeftte op verhaal te komen, ervaringsgericht
 - Begeleiden, oplossen niet mogelijk of zelf vinden
 - Verdragen en duiden, ruimte maken
 - Luisteren, niet-oordelen, benoemen thematiek, taal geven, uithouden, ondersteunen bij (nieuw) perspectief, krachtbronnen, rituelen, ruimte voor ervaring, gericht op hoe het is
 - Gezien & gehoord, grip, opluchting, ruimte
- Praktische problemen en relaties
 - Behoeftte aan (praktische) ondersteuning
 - Regelen, bemiddelen, oplossing praktisch
 - Hulp inschakelen, ondersteunen, stimuleren
 - Luisteren, benoemen en onderzoeken probleem, interventie plegen, relaties benaderen, regelen, confronteren
 - Praktische hulp (wet- en regelgeving), relaties herstellen, ondersteunen

Sensitiviteit “Heel de mens” –zingeving

- Een laag dieper luisteren

Hart
horend

luisteren voor professionals

**STILSTAAN
BIJ JE
HANDELEN
IS
VOORUITGANG**

Loesje